

„ŽEMAITOKU žaidamė žaidėmā“

Vėns pėrmūju Lietovuo žemaitėškā išspausdintu leidėniū bova 1993 m. Vilniou (spaustovė „Punktukas“) išleista Grudziņskātės (dabā Barniškienė) Ritas sodarīta ē Abraumaskātės Astas piešēnēs iliustrouta nedėdėlie kningelė „Žemaitoku žaidamė žaidėmā“. I anou ī itrauktė vākams skėrtė žaidėmā, ožrašītė Kretinguos rajuonė. Ritā Grudziņskātē tus žaidėmus sorinktė padiejė Kretinguos miesta ē Kretinguos rajuona Pėlekalnė kaima vākā. Mūsa žornala arkīvė ī sauguomė i tou leidėnoka itrauktū žaidėmu aprašīmu pėrmėnė varėjantā. Anus gavuom 1995 metās. Džiaugiemies sožėnuojė, ka gėmė somanīms ne tik sorinktė, bet ēr ēšleistė tū žaidėmu aprašīmus, tad kėik galiedamė sava patarėmās padiejuom leidėnoka sodarītuojė anou parėngtė spaudā. So tās tekstās sosėpažėnusi tumet Klaipiedas universitetė dėrbusi duocėntė Grinevičienė Nijuolė Elėna sava atslėipėmė aple būsėma leidėnoka rašė:

„Lietuvių liaudies žaidimai turi ilgaamžę istoriją. Tai liudija įvairios archeologinės iškasenos, rašytiniai šaltiniai. Vaikų žaidimai yra liaudies kūrybos dalis. Juose atsispindi tautos papročiai, tam tikro laikotarpio vaikų pažintiniai, estetiniai, bendravimo interesai. Žaidimai perduodami iš kartos į kartą, tačiau ne visi senovėje žaisti žaidimai išliko. Dalis jų pakito, kiti – pamiršti. Žaidimai pereina iš vienos vietovės, iš vieno žaidžiančiųjų būrio į kitą, įgydami daug variantų. Šiame leidinyje pirmą kartą surinkti ir aprašyti žemaičių krašto vaikų žaidimai žemaičių tarme. Sveikintina leidinio sudarytojos iniciatyva atgaivinti senuosius žemaičių žaidimus. Tai ypač aktualu dabar, kai vaikai ugdomi tautine dvasia. Šis leidinys – tai etnografinis lobynas, puikus indėlis į muziejų fondą. „Žemaitoku žaidamė žaidėmā“ – puiki dovana studentams, studijuojantiems Lietuvos kultūrą, papročius, žmonių buitį, mokyklų ir ikimokyklinių įstaigų pedagogams ir tėvams.“

Pateikam tame leidėnelie (anuo apimtės – 64 poslapė) esontiū koriū ne koriū žaidėmu aprašīmus (tekstā ī soredagoutė pagal kalbininku Gėrdenė Alėksėndras ēr Pabriežas Jūzapa parėngtus žemaitėškas rašības pagrindus).

KATĖ Ė PELIE

Vėns vāks ī pelie, kėts – katė. Vėsė vākā sosėkimb ronkuom ē sostuo i ratieli. Katė gauda pelė. Pelie londiūo pro pakeltas ronkas, vo vākā katės gal ē nepraleistė. Ka sogau, apsėkeit vėituoms.

ŽIOŽI MUŠTĖ

Ont šaliko rėk ožrėštė mazga. Tumet vėsė žaidiejė sostuo i eila, vėns išeit i prieki, nusėsok, atsėklaup ē ožsėmerk. Toukart bi katras ēš eiluo esontiū žaidieju ožvažiou so tou šaliko klūpontėjem par nogara ē šarpė met šalika i šuona. Gavosiesis par strienas atsėstuo, atsėsok ē miegėn ontštėktė, katras ēš vakū anam daužė. Je neontštėka, klaupas ēš naujė, vo je atspie – tor klauptėis tas, koris daužė.

UOŽI MUŠTĖ

Nubriežamas 2 lėnėjės par 20 žingsniu vėina nu kėtuos. Vėdorie apibriežams rats, i anou pastatuoms trėkuojis „uožis“ (nupjauts miedis so 3 šakuom).

Vėsė vākā tor lazdas. Vėns stuov pri „uožė“ – ons gana „uoži“. Žaidiejė sostuo pri vėinā lėnėjė ē taika so lazduoms i „uoži“. Je „uožis“ nuvėrst, pėimou tor anou pastatītė, sauguodams, ka nieks nepasėjimt tom šalėp anuo nokrėtosiū lazduos. Ka tik vākā sava lazdas nosvėid i „uožė“ posė, anėi vėsė mitrė biegtū lazdu pasėjimtė. Anėms priartiejos, pėimou tor vėinam korem nuors žaidiejou neskaudė oždaužtė so lazdo ē nuverstė „uoži“. Tas, korem oždaužė, dabā jau ī pėimou. Je „uožis“ ī nuvėrtės, gali biegtė nekloduoms. Žaidiejė „uoži“ gal nuverstė so galvo, toukart oždaužėms nebsėskaita. Kartuojint žaidėma vėsė žaidiejė tor būtė atsėdūrė ož ontrā lėnėjė ē torietė ronkuos sava lazdas. Dabā jau iš šiuo gala anėi met lazdas i „uoži“, vo paskotėnėsis stėngas anou nuverstė, ka vėsė galiptom pasėjimtė sava lazdas ē pabiegtė ož ontrājė lėnėjė.

TRETS BIEG

Vėsė sustuo puoruoms: vėns prieki, kėts anam ož nogarā. Vėns gauda, kėts biegt. Biegotiesis gal (Nukelta i 56 p.)

atsėstuotė bi katruos puoruos priekie, toukart tor biegtė paskotėnėsis (tas, katros palėka trets). Je bie-gontioui sogava, tumet sogautāsis tor gaudītė.

SKELBO, SKELBO KARA

Rėk nosėbriežtė rata, anou padalitė i tėik daliū, kėik i vākū. Kuožnos vāks pasėrenk kuokė nuors miesta pavadėnėma. Vėns vāks met sviedėni (kamū-li) i vėršo ė saka: „Skelbo, skelbo kara!... Kretingā!“. Tumet vėsė biegi i šuonus, vo tas, katruo pasirinkta miesta pavadėnėms bota pasakīts, gauda sviedėni. Ka sogaun, saka „Stop!“, ė vėsė tor sostuotė. Tou-kart tas vāks, koris sogava sviedėni, pasėrenk kuoki nuors vāka ė saka, kėik lig anuo i žingsniu. Išmatou. Je atspiejė, so pagalelio atsėstuo pri sava rėbuos ratė ė briež brūkšni tuo vāka žemie. Dabā ėe būs anuo žemė. Vo je neatspiejė, tas, lig katruo ėjė, jem iš anuo žemė. Dabā met sviedėni nuskriaustāsis.

Laim tas, katras tor daugiausė žemės.

LAPĖ Ė VĖŠTAS

Vėns vāks būs „lapė“, kėtė – „vėštas“. Rėk nubriež-tė rata, vo netuolėi nu anuo – kvadrata. Kvadrats i vėštininks, vo rats – „lapės“ orvs. „Vėštas“ laksta aple rata, i rata ibiegtė negal, vo „lapė“ „vėštas“ gauda. Je katrou sogava, tas tumet būn „lapė“.

ŽĖIDA DALĖNĖMS

Vėsė sosied ė laika sodiejėj delnus. Vėns dalėj žėida (arba piningieli – cėnta), kėts i Sargis ė tor at-spietė, katram i sospaustus delnus dalintuos ispaudė žėida. Vėsė klaus:

– Sargi Margi, pas kou žėids?

Sargis tor spietė. Je atspie – ons dalėj žėida, vo tas, koris toriejė žėida, dabā i Sargis ė spiliuo. Je ne-atspie 3 kartus, Sargis eit ont pliuotku: anam kėtė žaidiejė perš vira arba merga. Tas vīkst tēp: Sargis išeit i kėta truoba, vo vėsė kėtė lėkė žaidiejė sogal-vuo sau kuoki nuors varda ė pasaka anou dalėjosė-jem i ausi. Sargis grīžt i žaidėma kombari. Dalėjo-siesis anam ėšvardėj vėsus i ausi pasakītus vardus. Tas, katrou Sargis pasėrenk, tas dabā būs Sargis, vo onkstiau Sargio bovės žaidies dalīs žėida.

ŽOVIS Ė TINKLOS

Vėsė i žovis ė laksta, vo vėns i tinklos ė gauda žo-vis. Kou sogaun, tou prisėjung pri savės ė sosėkėbės so anou ronkuom, gauda kėtus.

Žaid tol, kol tinklos išgauda vėsas žovis.

ŠĖLTA, ŠALTA

Vėina vāka rėk ėšsiūstė ož doru, toukart paka-vuotė kuoki nors dākta (pvz., trintoka). Pašauks i kėta kombari išėjės vāks tor ėiškuotė pakavuota dākta. Anam ėiškont vėsė kėtė, priklausuomā nu tuo, artiau a tuoliau nu pakavuota dākta i ėiškontie-sis, saka: „Šėlta“ arba „Šalta“. Je artin eit – „Šėlta“, je tuolin „Šalta“, arba „Šėltiau“, „Šaltiau“. Ka dākta sorond, i kėta kombari išėt kėts koris nuors žaidies.

12 PAGALIOKU

Ont grindū a žemės rėk padietė plītā, ont anuos – lėntgali, vo ont anuos vėina gala – 12 pa-galioku. Vākā ėšsėskaičiou. Kas nuors ontlėp ont laisvuojė lėntgalė gala tēp, ka pagaliokā ėšsėlaks-tīto. Toukart vėsė biegi kavuotėis, vo tas, katrou išskaičiava, renk pagaliokus. Sorinkės eit ėiškuo-tė. Kou nuors radės, biegi pri pagailioku, ėšbarsta ė pats biegi kavuotėis. Tumet pagaliokus renk tas, katrou atrada. Je tas, katrou atrada, nubiegės pri lėntuos sospiejė išbarstī pagaliokus kol vėsė pasė-kavuo, gal biegtė kavuotėis ėš naujė, vo pagaliokus renk tas pats vāks, koris ė onkstiau tou darė.

MON PATINK

Pėrmāsis saka: „Mon patink [...]“ (pvz., braškės arba kėta kuokė nuors daržuovė a vaisios). Ontrā-sis pakartuo, kou sakė pėrmāsis ė prided sava žuodi (pvz., griūšė). Tretiesis pakartuo, kou sakė pėrmėijė do, viel prided sava žuodi, ė t. t. Je kas nuors sorink (neteisingā paeiliou vėsus žuodius pasaka), iškrent iš žaidėma. Žaistė gal tol, kol balėikt 1 arba 2 vākā. Anėi būs laimietuojė.

MONA TIEVIELIS PJUOVĖ KIAULELĖ

Vėns vāks klaus:

– Mona tievielis pjuovė kiaulelė, kuo nuoriesi?

Vėsė tor pasakītė, kuokiuos kiaulės dalėis nuo-ries, pvz., oudėgelės. Pėrmāsis vāks vėskuo klausė-nie, vo ontrāsis vėsa laika tor sakītė tou pati žuodi nasėjoukdams, pvz.:

– Kou jiedė posrītė?

– Oudėgelė.

– So kou mėiguojė?

– So oudėgelė... ėr t. t.

Je sorėkės pasakā kėta žuodi arba sosėjouki, dou-di fanta. Paskiau fantus rėk ėšsėpėrktė.

KAS? SO KOU? KOR? KUMET? KOU DĖRBA?

5 vākā ont puopieriaus lapieliu ožraša atsakīma i klausēma KAS? (pvz., Juonis), ožlonksta sava lapieli ē pasiunt anus rato par 1 vāka. Toukart žaidies, gavēs sava kaimīna lapieli, neveiziedams, kas anamē jau ī, paraša atsakīma i klausēma SO KOU? (pvz., so lēnto) ē pasiunt tou lapieli i prieki viel par vēina vāka. Tas, gavēs lapieli, ont anuo paraša atsakīma i klausēma KOR? (pvz., veselie). po anuo einous vāks, gavēs lapieli, paraša atsakīma i klausēma KUMET? (pvz., pernā). Dar kēts vāks ont tuo patēis lapelē paraša atsakīma i klausēma KOU DĖRBA? (pvz., šuoka) ē pasiunt lapieli tuoliau. Ka sava lapelē solauk pērmāsis žaidies, ons ē kētē atvīniu anū ronkuos esontius lapelius ē skaita. Kēinuo lapelie esous sakinīs pripažīstams juokingiausio, tas laim.

KLASĒS

Žaidiejē nubraiža „klasē“, katrou sodara vēns longielis, po anuo – do, tumet – viel vēns ēr t. t. Ka „klasē“ jau nupiešta, vēns žaidies i pērmouji longieli īmet akmēnieli ē šuokēnie i prieki ē atgal: kor vēns longielis – vēino kuojē, kor 2 – abēdvīem kuojum. Toukart, i ontra longieli imetēs akmēnoka, tuoliau šuokēnie ē t. t. Ka vēsus iššuokinie, viel met ē šuok ont vēinā kuojē, paskiau abējuom, bet ožsēmerkēs. Je sokliova, šuokēnie kēts vāks, vo pats paskiau praded nu tā vēitā, kor sokliova. Ka vēsus ēššuokinie, atsēstuo pri pērmuoje longelē ēr ožsēmerkēs met i „dongu“. Je imetē, pabaigē žaidēma.

STEBUKLINGA LAZDELĒ

Vēns žaidies tor stebuklinga lazdelē. Vēsē kētē biegas nu anuo. Katrou so lazdelē priliēt, tas tor gintēis kētus žaidiejus ē korioo nuors paliestē lazdelē.

ZOIKIU ŠAUDĪMS

Žaidieju gal butē daug, žaistē gal kēimē arba suodnē. Rēk torietē minkšta gomēni sviedēni. Vēns ī medžiuotuos, vo kētē – zoikē. Zoikē ēšsēlaksta, vo medžiuotuos met i anus sviedēni. Je nepataika, biegs pasējimtē sviedēnē ē viel taikuos. Je pataika i zoiki, toukart tas zoikis pajem sviedēni ē tumet jau uns ī medžiuotuos.

VARLĪTĒ

Vākā sostuo i eilelē pri sēinā. Pērmāsis met sviedēni i sēina ē vēsē tor par atšuokusi nu sēinas sviedēni paršuoktē. Tas, koris sokliūn, eit pri sēinā. Viel metams sviedēnīs tam vākou vēš galvuos ē viel vēsē par nu sēinā atšuokosi sviedēni. šuok. Je dā vēns sokliūn, ons eit pri sēinā. Je stuoventēijē pri sēinā sogaun sviedēni, vēsus ēšvadou, vo stuo pri sēnā tas, koris sviedēni metē.

VUOVERĪTĒ

Vēsē sostuo i eilelē. Pērmāsis vāks met sviedēni i pažemē link vākū eilēlēs, vo vēsē anuo bovē tor sviedēni paršuoktē. Paskotēnietis pagaun sviedēni ē met anou atgal. Je iš vākū kas nuors neperšuok, eit i prieki ē dabā jau uns met sviedēni.

LĒPIUŠKĒ

Žaid mažiausē 3 vākā. Anēi atsēsuo pri sēinā. Nu anuos ož 4–3 metru ī nubriežama rēba (lēnējē). Vēns žaidies atsēstuo pri tuos rēbuos ē sparda sviedēni tēp, ka pataikītom i vākus. Ka pataika i vāka, tas vāks tor stuotēis pri sēinā ē nejodietē. Je i anou ontra karta pataika, ons laikuoms „priklējouto“ pri sēnā. Laim tas, katras palēikt „nepirilēpēs“ pri sēinā, arba tas, katras spardē, je ons vēsus „priklējou“ pri sēinā. Paskiau rēk keistē spardontiouji ē viel ēš naujē žaistē.

DEŠIMTOKS

Rēk torietē sviedēni. Žaidiejē sostuo i eila ē paciliou mietliuo sviedēni i sēina:

- 10 kartu – atsēmušos 1 karta i žemē, rēk sogautē;
- 9 kartus – iš karta sogautē;
- 8 kartus – sopluotē ē sogautē;
- 7 kartus – 2 kartus sopluotē ē sogautē;
- 6 kartus – paršuoktē „varlītē“;
- 5 kartus – mestē atsēsokos nogara ē sogautē;
- 4 kartus – pakielos kairē kuojē, iš apatiuos mestē ē sogautē;
- 3 kartus – pakielos dešēnē kuojē, iš apatiuos mestē ē sogautē;
- 2 kartus – mestē ē, so ronkuom padarios „malūnieli“, sogautē;
- 1 karta – atsēstuo tē nogaro pri sēinā, mestē ē sogautē.

(Nukelta i 58 p.)

Je kas nuors sorink, stuojēs i gala ē, solaukēs sava eiluos, praded nu tā vēitā, kor sorēka.

TRĒKOMPIS

Žaid 6 vākā, pasēdalējē i 2 komandas: vēinē lai-ka guma, ontrē šuokēnie. Guma tor būtē sostiūta ē ištēmta tēp, kap kelnies. Iš pradiū guma tor būtē pakelta ligi kolkšniū. Kuožnos žaidies pasērenk sava gumuos dali ē jau gal šuokēnietē. Pērmāsis žaidies paprastā ontšuok ont gumuos, toukart ontšuok ont drauga dalēis ē paskiau ont paskotēnioujē, ont tretē, sava dali apžergdams. Tou padarēs, kartuo vēskou ēš naujē, tik vēina kuojē pakēš po gumo. Ka tou padara, šuokēnie vēino kuojē ē sokrīžioutuom kuojiem.

Ontra karta šuokēniejont guma rēk laikītē neb ont kolkšniū, vo tēis kelēs. Vēskas viel ī kartuojema tēp, kap ē pradiuo.

Treti karta vēskou rēk darītē ožsēmerkos.

Ketvērta karta šuokēnietē rēk ēš vēdaus posēs.

Laim tas, katros pērms vēskou ēššuokēnie.

Šuokiniejint rēmtēis i žemē negal. Je žaidiejē kuojē noslīda nu gumuos, tuoliau ons šuokēnietē nebgal. Je vēns žaidies sokliova, kēts, je padara ož anou pratēma, gal anou ēšlaisvintē, vo je ē tas sokliova, dā kēts gal laisvintē. Je ē tas neēšlaisvēna, abodo stuojēs laikītē guma.

VAMPĪRS

Rēk torietē tēik pagalieliu, kēik ī vākū. Vēns pagalielis tor būtē nolūžēs. Koris nuors vāks laika tus pagalelius, vo kētē trauk po vēina ē neruoda kēts kētam, kou ēštraukē. Toukart vēsē sosied i rata ē rokoujēs api bi kou. Tas, katros ēštraukē nolaužta pagalieli, ī „vampīrs“. Ons nežīmē pamerk korem nuors vākou aki. Tas tor pasakītē: „Moni jau sojiedē“ ē izeit iš rata. Je kas nuors pamatē, katras merkē, sošunk: „Vampīrs!“ ē so pēršto paruoda i tou, koris pamerkē aki, vo je apsērēka, pats tor izeitē iš žaidēma. Žaidēms tēsas tol, kol „vampīrs“ vēsus sojied.

DRAMBLĪS

Rēk pasēdalītē i 2 līgēs komandas ē sosētartē, katrēi pradies žaistē. Vēinuo komanduo sosēkimb vēsē vēns kētam ož pēlva ē pasēlenk. Kētuos komandas vākā šuok ont priēšēninku nogaru, ē stēngas kuo tuoliau ontšuoktē. Pērmējē tor ožšuokusius vākus nolaikītē, pasēleistē ronkuom negal.

Ka vēsē ontšuok, pasēlēnkosējē ontšuokusiūsius tor noneštē lig sotartā rēbā. Je nenuneš – neš ēš naujē, vo je nuneš – komandas keitas vēituoms.

ARKLIOKS

Žaidont rēk ne mažiau kāp 4 vākū ē ka anū būtom puorēnis skaičios. Žaidiejē pasēskērsta i komandas po 2 žaidiejus kuožnuo. Toukart vēinuos komandas žaidiejē ontlēp ont kētuos komandas žaidieju petiū. Tekslos ī nuverstē kētuos komandas žaidieji. Noverstējē izeit iš žaidēma. Laim tēi, katrēi lēikt nenuverstē.

NEŠO NEŠO KIAUŠI

Vēsē sotop rato, vēns tor ronkuo sorēšta nuosēni ē eit aplinkou, sakīdams:

– Nešo, nešo kiauši par karaliaus ausi!

Beidams kam nuors padēd tou sorēšta nuosēnē pri kuoju. Je ons apeit dā rata, ē nieks nejunt, ka pri anuo ī padiets kiaušis, priējēs saka:

– Sopovā!

Vo je žaidies pajunt, ka anam ī padiets kiaušis, pasēgruobēs tou kiauši, genas tou, koris kiauši padiejē, vo tas biegs aplinkou ē, je anuo nesogaun, atsētop i toštē vēita. Dabā neš kiauši tas, katram bova tas kiaušis padiets.

AUKŠTA ŽEMĖ

Vākā sostuo rato ē ēšsēskaičiou, kas ginsēs kēta. Gaudītuos soskaičiou lig 10 ē praded gaudītē. Tēi, katrēi biegs, tor sospietē ontlēptē ont bi kuokē aukštesnē dākta (soulēlē, keralē, kūlē). Kēta karta gauda tas, koris nesospiejē atsēstuotē ont aukštuos vēitas ē gaudītuos anou prigēnē. Žaistē gal tēik laika, pakol apkīries arba vākā nebtories dvasēs.

RAGANELĖ PAMUOTELĖ

Vēsē sostuo rato, vēdorie atsēstuo „Raganelė“. Vēns saka:

– Raganelė pamuotelė, douk adatelė. Raganelė klaus:

– Vo kou darīsi?

– Maišieli siūsio.

– Kam tas maišielis?

– Akmēnelems neštē.

– Kam tēi akmēnelė?

– Peilelems galoustē.

– Kam tēi peilelē?

– Raganelė pjautė!

Tou pasakios, vākā ēšsėlaksta, vo Raganelė anus gauda. Katrou sogaun, tas dabā ī Raganelė.

BĖTIS Ė MEŠKAS

2 vākā padara vartus. Posė vākū žaidont ī bėtis, kėta posė – meškas. Bėtis atsėtop ė so ronkuoms padara gliebius. Meškas eit pri bėtiū ė jem medu. Vėino muomėnto vartā sošunk: „Bėtis!“ Tumet bėtis praded gauditė meškas, vo meškas stėngas ēšsmoktė pro vartus. Bėtis ož vartu gintėis nebgal. Gauda tol, kol lėikt pati mitriausė meška. Paskiau bėtis ī meškas, vo meškas – bėtis.

VANAGIELIS

Žaidiejė sosėskėrsta puoruoms ė sostuo i eilėlė. Vėns ī „gaidielis“, kėts – „vėštelė“. Priekie nogaro i eilėlė stuov „vanagielis“. Ons šauk:

– Biekėt, gaidelė, biekėt vėštelės,
Vanageliou rėk meselės!

Paskotėnė puora parsėskėr ė biegi i prieki, kor tor atsėstuoitė ė viel sosėkėbė ronkuoms. „Vanagielis“ katrou nuors ēš anū gauda. Je sogaun, stuojės i cilies prieki, vo „vanagielis“ dabā ī tas, katros lėka be puoruos. Je nesogaun, tas pats viel šauk ēš naujė.

POLICĖJĖ Ė BANDITĀ

Žaistė gal 8–10 vākū. Anėi sosėskėrsta gropiems: vėinė ī policininkā, kėtė – banditā. Banditā tor pabiegtė nu policininku. Anėi gal biegtė tuolėi, tuolėi, gal biegtė ė po kelis. Je vėina bandita sogaun vėns policininks, bandits gal ēštruktė ė pabiegtė, vo je policininku daug, anėi nutver bandita. Policininkā sogautūju vėsėp miegėn ēšklausėnietė, kamė ī kėtė banditā. Žaid tol, kol policininkā sogaun vėsus banditus. Tumet banditā keitas vėituo so policininkās ė viel gal žaistė iš naujė.

KNIAUSALS ARBA BARABANS

Vėns vāks kniausas ė skaičiuo lig tėik, kėik ī sosėtarė, vo kėtė tou tarpo biegi kavuotėis. Kniausals soskaičiavės saka: „Eito ėiškuotė!“.

Pamatės pasėkavuojsi vāka, biegi i tou vėita, kor kniausies, ė saka tuo vāka varda: „Tūku tūku (Algis)“. Vo je nepamata, pasėkavuojsi gal pats prisėdaužtė: „Tūku tūku ož savi“. Paskotėnis vāks gal pridaužtė ož vėsus. Toukart tas, kor kniausies, apėntās kniausas, vo jeigo vėsus pridaužė, kniausas

tas, katrou pėrma pridaužė.

KARALIOS Ė NEBĖLĖ

Reek ka žaistom ne mažiau nego 3 vākā. Žaidiejė ēšsėskaičiuo. Ėšsėskaičiuotāsīs ī karalios. Ons atsėsied atskėrā, vo nebėlė, anam nematont, sosėtar, kou ruodīs. Toukart nebėlė ateit pas karalio. Ons klaus, kuoks ī metu laiks. Nebėlė tor linktelietė galvo tėik kartu, kuoks ī mienou, kā žmuonis dėrb sogalvuota darba. Karalios, sožėnuojės metu laika, klaus, iš katrā posė ī atėjė. Nebėlė paruoda, kou ī sosėtarė, vo karalios tor atspietė, kou anėi ruoda. Je neatspiejė, spie pakol atspies. Ka atspie, nebėlė biegi, vo karalios genas. Kou pagaun, tas siedas i karaliaus vėita. Je nepagaun, karalios siedas ēš naujė.

GIELĖS

Kuožnos žaidies sosėgalvuo gielies pavadėnėma, bet anuo kėtėms nesaka. Vėns vāks (sviedėnė meties) met sviedėni i vėršo ė pasaka bi katruos gielies pavadėnėma. Tas, kėinuo gielies pavadėnėma pasakė, gauda sviedėni. Je sogava, dabā jau ons met sviedėni vėršo ė saka kėtuos gielies pavadėnėma. Je anuo pasakītas gielies pavadėnėma nieks nie sogalvuojs, vėsė biegi, pakol meties nutver sviedėni ė pasaka „Stop!“. Toukart ons saka, lig katruo žaidiejė eis ė kėik lig anā ī žingsniu. Je pasakė 10, tā eit 10 žingsniu. Tas, pri katruo ėjė, ištėis ronkas i prieki ė sosėner, tėp padarīdams kriepši. Priejosiesis met sviedėni i tuo žaidiejė padarīta kriepši. Je ėmet – sviedėni atėdoud stuoviejėsėjem, je ne – išeit ēš žaidėma, vo lėkosėijė žaidėma žaid ēš naujė.

DĖINA-NAKTĖS

Vėns žaidies tor būtė „Pelieda“. Ons saka: „Dėina“ arba „Naktės“. Ka saka „Dėina“, vėsė vākā biegiuo, ka pasaka „Naktės“, vėsė tor sostingtė ė nejo dietė. „Pelieda“ vākštuo tarp vākū ė veiz, a kas nors nejud. Kas sokrot ė katrou pamata krotont, tas kėta karta būn „Pelieda“.

POSKVADRATIS

Reek nosėbriežtė 2 lėnėjės, ka vėina nu kėtuos būtom par 10 žingsniu. po vėina vāka atsėstuo ož lėnėju, vėsė kėtė – vėdorie. Stuoventėijė ož gala taika so sviedėnio i vėdorie esontius vākus. Katram kliūn, tas eit ož gala. Vākā, korėi ī vėdorie, tor lakstītė, ka i anus nepa taikīto.